

מנחה לתכנון מרכיבי מיגון במוסדות ובמרכזי יום המפוקחים ע"י משרד הרווחה

תמוז התשע"ז

יולי 2017

מתכנן יקר !

חוברת זו מכילה ריכוז דרישות תכנון של מרכיבי המיגון במוסדות של משרד הרווחה. הדרישות המפורטות בחוברת זו גובשו בשיתוף פעולה של אנשי פיקוד העורף ואנשי משרד הרווחה, על סמך ניסיון מצטבר. הדרישות נקבעו מתוך ראייה של צרכים ייחודיים של החוסים ובהתאם למדיניות הפעלת המתקנים בחרום של משרד הרווחה.

המחלקה תעמוד לרשותכם בכל שאלה, הבהרה או הצעה.

בברכה,

גולן ואד, אל"ם

ראש מחלקת מיגון

פיקוד העורף

המדריך נכתב על ידי :

סא"ל רסאן טריף - ראש ענף הנדסה ומיגון, פיקוד העורף

מר רוני בר לוי - מנהל אגף חירום וביטחון, משרד הרווחה והשירותים החברתיים

מר אילן ברוש - מנהל תחום חירום ארצי, משרד הרווחה והשירותים החברתיים

המדריך נבדק ואושר על ידי :

סא"ל רסאן טריף - ראש ענף הנדסה ומיגון, פיקוד העורף

כללי:

1. מנחה זה מטפל במיגון במבני מוסדות רווחה באמצעות הקמת מרחבים מוגנים תקינים או שיפורי מיגון, לפי מפרט לחיזוק ואטימה של חללים במבנים.
2. מרחבים מוגנים במוסדות משרד הרווחה, יתוכננו עפ"י דרישות התכנון של מרחבים מוגנים, מרחבים מוגנים במוסדות חינוך או מרחבים מוגנים במוסדות בריאות.
3. שטח המיגון הדרוש עבור מוסדות רווחה, יחושב לפי הנושאים הבאים:
אגף במשרד, סוג המתקן, אופי המוסד, סוג המרחב המוגן ושטח המיגון הנדרש (נטו), עפ"י הטבלה הבאה:

שטח מיגון נדרש	סוג המרחב המוגן	אופי המוסד	סוג המתקן	אגף במשרד	
1.25 מ"ר לחוסה	ממ"מ / מוסדות חינוך	פנימייה + לימודים א'-ו'	ילד ונוער	אגף תקון	
		פנימייה + לימודים ז'-י"ב	חסות הנוער		
		פנימייה עד גיל 18	התמכרויות		
	ממ"מ	פנימייה 18-25	התמכרויות		
	ממ"מ	פנימייה מבוגרים	התמכרויות		
1.0 מ"ר לאדם אך לא פחות מ 2% משטח עיקרי של המבנה	ממ"מ	מעון יום נוער עד 18	התמכרויות		
	ממ"מ	מעון יום 18-25	התמכרויות		
	ממ"מ	מעון יום מבוגרים	התמכרויות		
1.25 מ"ר לאדם המתגורר בדירה	ממ"ד	דירה בקהילה	מקלט לנפגעות תקיפה מינית וילדיהן		
2 מ"ר לחוסה	ממ"מ	פנימייה לצעירים	אוטיסטים		
		פנימייה למבוגרים	אוטיסטים		
1.25 מ"ר לאדם המתגורר בדירה	ממ"ד	מערכי דיור	אוטיסטים		
4 מ"ר לחוסה סעודי ו-2 מטר לחוסה עצמאי	ממ"מ / מוסד בריאות	פנימייה טיפולית לילדים	שרות מש"ה	אגף מש"ה (מוגבלות שכלית התפתחותית)	
		פנימייה טיפולית למבוגרים			
		מרכזי יום בקהילה			
2 מ"ר לחוסה					
4 מ"ר לחוסה סעודי ו-2 מטר לחוסה עצמאי	ממ"מ / מוסדות בריאות	בית אבות לאוכל מעורבת	אזרחים וותיקים	אגף לשירותים אישיים וחברתיים	
		מרכזי יום בקהילה	קשישים עצמאיים		
1.0 מ"ר לאדם אך לא פחות מ 2% משטח עיקרי של המבנה	ממ"מ	מרכזי יום בקהילה	קשישים מוגבלים		
1.5 מ"ר לאדם אך לא פחות מ 2% משטח עיקרי של המבנה	ממ"מ	מרכזי יום בקהילה	קשישים		
	ממ"מ	מרכזי יום בקהילה	תשושי נפש		

שטח מיגון נדרש	סוג המרחב המוגן	אופי המוסד	סוג המתקן	אגף במשרד
1 מ"ר לאדם	ממ"מ	מרכזי יום בקהילה	מסגרות משותפות	אגף לשירותים אישיים וחברתיים
1.25 מ"ר לאדם המתגורר בדירה	ממ"ד	דירות	נפגעות תקיפה מינית וילדיהן	
0.8 מ"ר לילד אך לא פחות מתקנות מוסדות חינוך	ממ"מ	מרכזי יום בקהילה	ילדים עצמאיים	
1.5 מ"ר לילד אך לא פחות מתקנות מוסדות חינוך	ממ"מ	מרכזי יום בקהילה	ילדים מוגבלים	
1.25 מ"ר לחוסה	ממ"מ	פנימייה	חרשים	אגף השיקום
2 מ"ר לחוסה	ממ"מ / מוסדות בריאות	הוסטל	נכים פיסית	
4 מ"ר לחוסה סעודי ו-2 מטר לחוסה עצמאי	ממ"מ / מוסדות בריאות	פנימייה	נכים פיסית	
	ממ"מ / מוסדות בריאות	פנימייה	נכים פיסית	
1.25 מ"ר לאדם המתגורר בדירה	ממ"ד	דירה בקהילה	נכים פיסית	
1.25 מ"ר לחוסה	ממ"מ	פנימייה	השרות לעיוור	
1.25 מ"ר לאדם המתגורר בדירה	ממ"ד	דירה בקהילה	נכים גבוליים	
2 מ"ר לאדם	ממ"מ	מרכזי יום בקהילה	מבוגרים נכויות	

4. להלן הנחיות תכנון נוספות :

- א. ככל הניתן, מרחב המחייה של החוסים / המטופלים יהיה במרחב המוגן וזאת על מנת להגשים בשעת חירום ולאפשר שהייה ארוכה בהם.
- ב. קביעת שטח המיגון תהיה עפ"י מספר החוסים בלבד, ללא חישוב מספר אנשי הסגל, למעט דירות בקהילה, בהן שטח המיגון הדרוש יחושב עפ"י מספר האנשים המיועדים בפועל להיות בדירה.
- ג. בכל המרחבים המוגנים תותקן מערכת אוורור וסינון. חישוב גודל המערכת יקבע בהתאם לדרישות ת"י 4570 ולפי ייעוד המבנה.
- ד. המרחב המוגן יתוכנן עם דלתות הדף ורסיסים, ללא קירות מגן, לטובת כניסה / יציאה נוחה ומהירה :

במרחב מוגן מוסדי על פי תקנות למוסדות בריאות והנחיית ענף מס' 49.

במרחב מוגן דירתי עפ"י גיליון תיקון מספר 4 לת"י 4422, לפי הנחיית ענף מס' 36.

ה. במרחבים מוגנים במוסדות רווחה המתוכננים על פי תקנות למוסדות בריאות, ייבנו תאי שירותים קבועים, כפי הנדרש בתקנות למוסדות בריאות. כאשר נבנים לטובת המרחב המוגן חדרי שירותים ו/או מקלחות, מוצע למקמם בתוך המרחב המוגן (תוך שימת דגש על המגבלות בבנייתם בהתאם למפרט חדרים רטובים של פיקוד העורף).

במרחבים מוגנים מוסדיים ובמוסדות חינוך, יותקנו בתי כיסא כימיים.

ו. גודל מיכל המים הקבוע יהיה עפ"י הגדרות אגף החירום והביטחון של משרד הרווחה.

ז. שטח החלונות במרחב המוגן המתוכנן על פי מנחה זה, יהיה בהתאם ליעוד המבנה:

(1) ממ"ד - חלון אחד.

(2) ממ"מ - השטח המרבי של החלונות יהיה 12% משטח רצפת הממ"מ.

(3) ממ"מ במוסדות חינוך - השטח המרבי של החלונות יהיה 12% משטח רצפת הממ"מ.

(4) ממ"מ במוסד בריאות - השטח המרבי של החלונות יהיה 20% משטח רצפת הממ"מ.

חלונות ההדף יתוכננו מראש כחלון נגרר ולא כחלון צירי. מוצע גם לקבוע הכנה לתריסים על מנת לאפשר מחייה בתנאים נאותים.

יש להקפיד על תכנון החלון ובכלל זה עוביו על פי התקנות הרלוונטיות (ממ"ד / ממ"מ).

ח. אורך דרך הגישה למרחב מוגן לא יעלה על 40 מטרים ויעבור בתוך המבנה בלבד עם עליה או ירידה של קומה אחת לכל היותר, אלא אם המרחב המוגן מתוכנן עפ"י מרחב מוגן ייעודי במוסד בריאות ובמקרה כזה אין מגבלה על אורך דרך הגישה.

ט. במקרה של מבנה משולב (כגון פנימייה וכיתות לימוד) ניתן לתכנן מרחב מוגן אחד בלבד כל עוד מתקיימים התנאים של סעיף ח' לעיל (אורך דרך הגישה).

בפרויקטים בהם סעיף ח' לא מתקיים, יתוכננו מספר מרחבים מוגנים עבור כל פעילות.

י. עבור כל מבנה בשטח המוסד יינתן מיגון עצמאי בתוך מבנה (למעט מקרים המפורטים בסעיף ח' לעיל).

עבור מבני הנהלה, חדרי אוכל וכדומה, ייבנה מיגון בהתאם לדרישות התקנות (מפרטים לבניית מקלטים) התש"ן (1990), על כל תיקוניהן.

נוהל טיפול במיזמים של משרד הרווחה:

1. אישור למרחבים מוגנים במוסדות רווחה יינתן ע"י מהנדסי פיקוד העורף, אולם אישור למרחבים מוגנים אשר שטחם (נטו) עולה על 150 מ"ר, יינתן ע"י המהנדס הראשי בפיקוד העורף בלבד.
לצורכי קבלת אישור למיזם ממהנדסי פיקוד העורף, יש לקבל אישור מקדים והפניה ממשרד הרווחה למיזם.
האישור יינתן ע"י אגף החירום והביטחון ויכלול:
  - א. תיאור המיזם הכולל את אופי המוסד (בית אבות, פנימייה, דיור בקהילה וכדומה) והתאמתו לאחת האפשרויות בטבלה דלעיל.
  - ב. מספר חוסים עפ"י סוגים שונים וכן מספר המשתמשים הכולל הצפוי במרחב המוגן.
  - ג. אישור לתכנון מיגון עפ"י מנחה זה ובכלל זה סוג המרחב המוגן הנדרש. האישור יכלול גם **תקן לחוסים בחירום.**
  - ד. משרד הרווחה רשאי לדרוש מיגון גדול יותר מהמוגדר במנחה.
2. מהנדס הג"א יבדוק את תכנון המיגון בהתאם לאישור משרד הרווחה.
3. במידה ומתבצעים שינויים בתכנון שאושר על ידי משרד הרווחה, בין ביוזמת המתכנן ובין ביוזמת מהנדס הג"א, יופנה התכנון לאישור מחדש במשרד הרווחה.
4. בכל מצב של שיטת מיגון חלופית, השיטה תבחן ע"י ענף הנדסה ומיגון בפיקוד העורף ורק לאחר מכן ייבחן הפרויקט.

